

TÜM PLASTİK CERRAHLARIN ÇIKMAZI: FOTOĞRAFLARIN SİSTEMLİ BİR ŞEKİLDE DÜZENLENMESİ: NASIL SINIFLAMALI, NASIL BULMALI, NASIL SAKLANMALI? All plastic surgeons Stalemate: Editing photos in a systematic way: How to classify, How to find, How to hide?

SAYI
4
CILT
1

Mustafa Raşid Toksöz¹, Fatih Demir²

¹ Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Kliniği

² Bilecik Toplum Sağlığı Merkezi

Toksöz MR, Demir F. All plastic surgeons Stalemate: Editing photos in a systematic way: How to classify, How to find, How to hide? ISJMS 2015;1(4):70-84.

ABSTRACT

Introduction: Each plastic surgeon has to take photos of his/her patients. It is essential for medicolegal issues and self-advancement. Most of us have no photographer/assistant nor photograph studio for that purpose. So every each plastic surgeon has to get essential knowledge about classifying and archiving photographs.

Materials and Methods : File systems are created both Mac and Windows system. First file is named "PHOTOGRAPH ARCHIVE". Then subfiles were named "HEAD-NECK", "INTEGUMENT", "HAND SURGERY" and "AESTHETIC". Classifying in Windows is done by collective renaming, collective tagging and adding text document. In Mac OS X system collective renaming, spotlight explanations and smart folder specifics were beneficial. Renaming, tagging and searching in both systems were described in details. In this section, performing an easy search is tried to be investigated.

Results: Beside the Windows original search options, three basic methods were described in details. In Mac OS X system spotlight search, smart folder and Iphoto applications were beneficial. In this part seraching and factors that easies search options were evaluated.

Discussion: Using Turkish character may be a serious problem when classifying photos. Another important point is when transporting photos from Mac to Windows system, or vice versa. Names or tags of photos could not be protected completely. When adding text files, if we choose .rtf, .doc or .docx extension files, it can give smooth search. Additionally professional programs should be remembered for this purpose.

Key Words: Photograph Classifying, Photograph Tagging, Photograph Search

ÖZET

Giriş: Her plastik cerrah hastalarının fotoğrafını çekmek ister. Bu durum günümüzde hem medikolegal açıdan hem kişisel gelişim için bir gerekliliktir. Plastik cerrahların çoğunun fotoğraf tasnifi ve arşivlemesi için fotoğrafçısı, fotoğraf stüdyosu ve asistanı bulunmamaktadır. Dolayısıyla bütün plastik cerrahlar bu konuda temel bilgi sahibi olmak zorundadır.

Materyal method: Fotoğraf sınıflaması için Windows ve Mac OS X'te dosyalama sistemi oluşturuldu. İlk klasörün adı "FOTOĞRAF ARŞİVİ" idi. Daha sonra "BAŞ BOYUN", "DERİ HASTALIKLARI", "EL CERRAHİSİ" ve "ESTETİK" gibi alt klasörler eklendi. Windows için toplu adlandırma, toplu etiketlendirme ve belge ekleme yolları ile tasnif yapıldı. Mac OS X için toplu adlandırma, spotlight bilgisi ekleme ve akıllı klasör oluşturma özelliklerinden faydalanıldı.

Bu iki sitedeki adlandırma, etiketleme ve arama seçenekleri ayrıntılarıyla anlatıldı. Bu kısımda oluşturma ve düzenleme konuları irdelendi.

Bulgular: Windows sisteminin kendi arama yöntemlerine ilave olarak sunduğumuz üç yöntemle nasıl arama yapılabildiği sunuldu. Mac OS X sisteminde spotlight araması, akıllı klasör uygulaması ve Iphoto programından faydalanıldı. Bu kısımda aramanın yapılması ve aramayı kolaylaştıran etmenler irdelendi.

Tartışma: Fotoğraf sınıflaması yapılırken Türkçe karakter kullanımı bir sorun teşkil edebilir. Bir diğer dikkat edilmesi gereken husus da Mac sisteminden Windows sistemine ya da tam ters yönde aktarılan dosyaların etiket ve isim bilgilerinin tamamen korunamayacağını unutmamaktır. Ayrıca eklediğimiz metin belgesi yerine geçecek dosyanın .rtf, .doc, ya da .docx olması durumunda her iki sisteminde arama seçeneklerinde sorunsuz kullanımı mümkün olacaktır. Ayrıca profesyonel programların kullanımı da bir seçenek olarak akılda tutulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Fotoğraf Tasnifi, Fotoğraf Etiketleme, Fotoğraf Arama

Giriş

70

Ibni Sina Journal of Medical Sciences

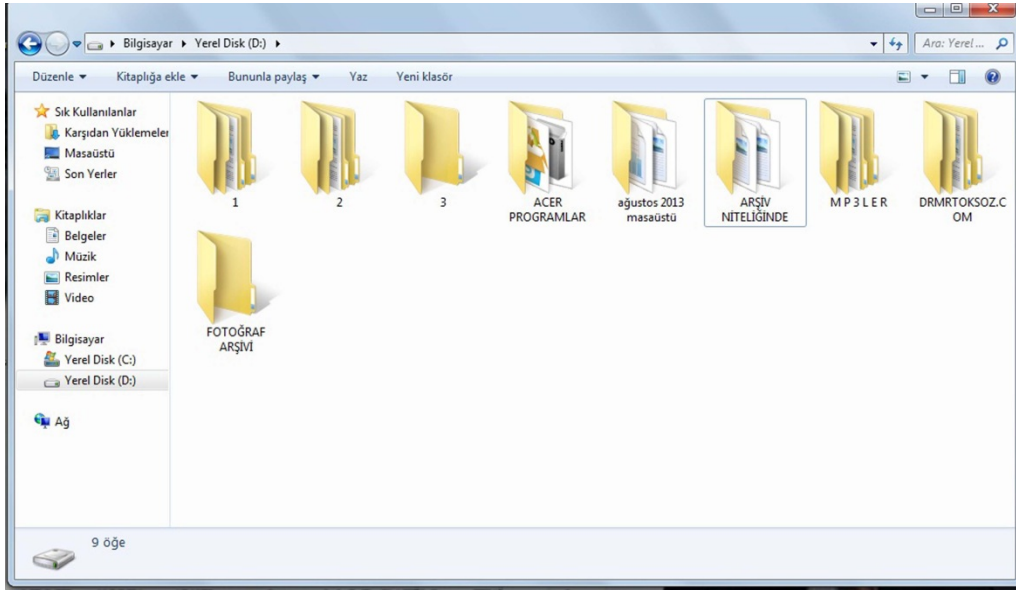
Plastik cerrahinin doğasında fotoğraf çekmek vardır. Mesleki bir alışkanlıktan öte olan bu durum veri tabanı oluşturma, kendi gelişimi sağlama, bilimsel sunumlarda kullanma ve medikolegal yönden uygulayıcıyı koruma gibi birçok yönden elzemdir¹. Ülkemizde henüz gelişen bu durum aslında bir çok ülkede kanıksanmıştır. Bu yüzden her plastik cerrahin fotoğraf kabini, fotoğrafçısı ya da arka fon perdesi olmasa da mesleki bir gereç olarak fotoğraf makinesi vardır. Peki bu kadar fotoğraf nasıl saklanır, sınıflanır ve korunur ve gerektiğinde bulunur? Önceleri slayt tu-

Resim 2: PC'de D harddiskinde oluşturulan ilk dosyanın görünümü

tucularla, klasik albüm yapraklarında veya kutular içinde saklanan bilimsel fotoğraflar, şimdi ise dijital olarak sınıflanmak, korunmak zorundadır². Önceleri yer ve dolap rafı bir sorunken şimdilerde dijital belleklerle kolayca saklanabilen verilerin sistematik sınıflandırılması ve filtrelenmesi yeni bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Sürekli ilerleyen teknolojiye adapte olmak aslında fotoğraf ile amatör ya da profesyonel uğraşan her kullanıcının ortak sorunudur.

Bu makalede bu soruların cevabını ararken bulduğumuz yöntemleri sunacağız. Hekimlerin ve/veya hastanelerin tercih ettiği yöntemleri de tartışacak en basit çözümümüzü sizlerle paylaşacağız.

Gereç ve Yöntemler

Resim 1: PC'de D harddiskinde oluşturulan ilk dosyanın görünümü

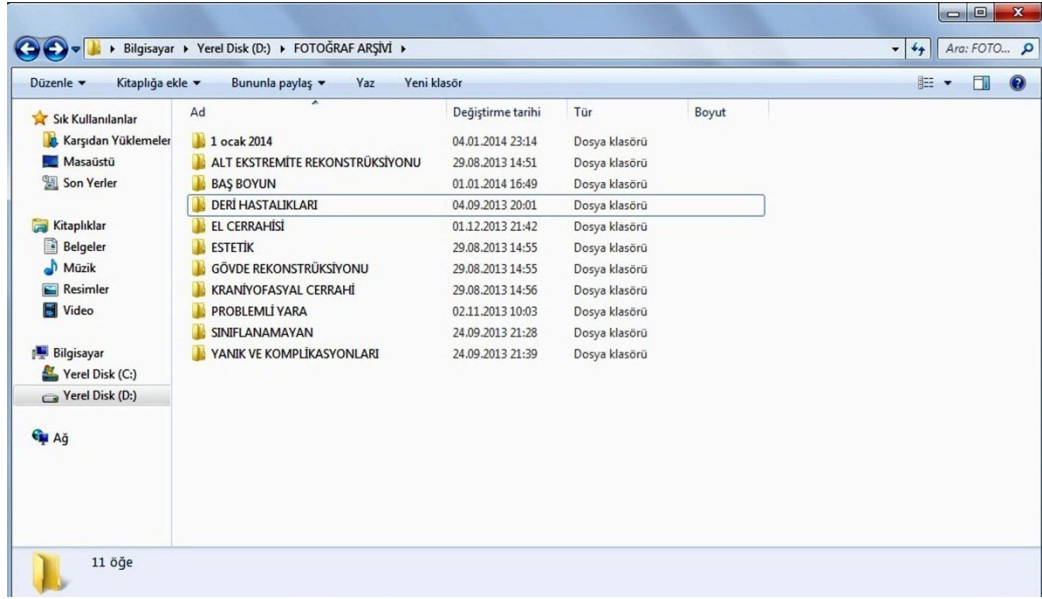
Fotoğraf çekimleri kapalı ortamda mat siyah fotoğraf perdesi önünde yapılmıştır. Fotoğraf çekimi için **Canon EOS 600D** (Canon Inc. 30-2 Shimomaruko 3-chome, Ohta-ku, Tokyo 146-8501) gövde ve Canon 18-55 mm EF-S 1:3,5-5,6 IS lens kullanıldı. Lensin yaklaştırma oranı fotoğrafı çekilecek bölgeye göre yapıldı. Çekimler manuel modda en uygun diyafram/perde ayarında ya da otomatik ayarda yapıldı. Çekilen bütün fotoğraflar dijital olarak oluşturuldu ve PC'ye (Acer Aspire 4820TG, Acer Inc. Xizhi, New Taipei, Taiwan) ve iMac'e (iMac 11,2 Mac OS X, Apple Inc, Apple Campus, 1 Infinite Loop, Cupertino, California, U.S.) kaydedildi. PC'de oluşturulan bir ana klasör ile sınıflama

işlemine başlandı. En çok kullanılan bu iki işletim sistemi araştırıldı ve geliştirilen yöntem sunuldu.

İlk oluşturulan klasörün adı "**FOTOĞRAF ARŞİVİ**" idi (**Resim-1**). Dosyaların alfabetik sıralanması için dosya içinde fare ile boşluğa sağ tıklanarak sıralama ölçüsü olarak "**ad**" seçildi ve otomatik sıralandı. Bu işlem bütün dosyalar için tek tek gerçekleştirildi. Bu klasörün içindeki dosyalar öncelikle kitap bölümlerine uygun olarak sınıflandı ve her ana başlık için bir dosya oluş-

turuldu. İhtiyaç oldukça bu klasörlere her aşamada yeni başlıklar eklenmesi planlandı. Örneğin "**BAŞ-BOYUN**" klasörüne sonradan "**PROBLEMLİ ABSE**" adı altında bir başlık eklenmiştir.

Ana dosyada kullanılan başlıklar, "**ALT EKSTREMİTE REKONSTRÜKSİYONU**", "**BAŞ BOYUN**", "**DERİ HASTALIKLARI**", "**EL CERRAHİSİ**", "**ESTETİK**", "**GÖVDE REKONSTRÜKSİYONU**", "**KRANIYOFASYAL CERRAHİ**", "**PROBLEMLİ YARA**", "**SINIFLANMAYAN**" ve "**YANIK VE KOMPLİKASYONLARI**" idi. (**Resim-2**). Henüz sınıflanmamış fotoğraflar bilgisayara atıldığı günün tarih başlığıyla yeni bir dosya içine kaydedildi. Örn: "**1 OCAK 2014**".

Resim 2: FOTOĞRAF ARŞİVİ dosyasının içeriğinin görünümü

Her birincil klasöre ait ikincil klasörlerin adları şu şekildeydi.

- A. ALT EKSTREMİTE REKONSTRÜKSİYONU**
1. AYAK VE AYAK BİLEĞİ REKONSTRÜKSİYONU
 2. KALÇA REKONSTRÜKSİYONU
 3. PENİS REKONSTRÜKSİYONU
 4. UYLUK VE BACAK REKONSTRÜKSİYONU
 5. PERİNEAL REKONSTRÜKSİYON
- B. BAŞ BOYUN**
1. ALPOESİ
 2. BAŞ BOYUN REKONSTRÜKSİYONU
 3. BAŞ BOYUN YUMUŞAK DOKU TRAVMALARI
 4. OKÜLOPLASTİK CERRAHİ
 5. PROBLEMLİ ABSE
 6. TORTİKOLLİS
 7. TÜMÖR
 8. VASKÜLER MALFORMASYONLAR
 9. YÜZ KIRIKLARI
- C. DERİ HASTALIKLARI**
1. AÇIK YARALAR
 2. BAZAL HÜCRELİ KARSİNOM (BCC)
 3. BENİGN DERİ LEZYONLARI
 4. HİDRADENİTİS SUPPURATİVA
 5. HİPERTROFİK SKAR VE KELOİD
 6. KAPOSİ SARKOMU
 7. KERATOAKANATOM
 8. KONJENİTAL NEVÜS
 9. LENFÖDEM
 10. MALİGN MELANOM
 11. NÖROFİBROM
 12. SKÜAMÖZ HÜCRELİ KARSİNOM (SCC)
 13. TATUAJ
- D. EL CERRAHİSİ**
1. BAŞ PARMAK REKONSTRÜKSİYONU
 2. BRAKİAL PLEXUS YARALANMALARI
 3. DUPUYTREN HASTALIĞI
 4. EKSTENSÖR TENDON YARALANMALARI
 5. EL BİLEĞİ KIRIKLARI
 6. EL ENFEKSİYONLARI
 7. ELDE DOKU DEFEKT
- E. ESTETİK**
1. ABDOMİNOPLASTİ
 2. AMELİYATSIZ ESTETİK
 3. BLEFAROPLASTİ
 4. BOTOKS UYGULAMALARI
 5. DERMABRAZYON
 6. DUDAK ESTETİĞİ
 7. GENİOPLASTİ
 8. İZOLE SEPTUM DEVİASYONU
 9. JİNEKOMASTİ
 10. LİPOSUCTION
 11. MALAR KÜÇÜLTME
 12. MASTOPEKSİ
 13. MEME BÜYÜTME
 14. MEME KÜÇÜLTME
 15. OTOPLASTİ
 16. RİNOPLASTİ
 17. SAÇ RESTORASYONU
 18. SKAR REVİZYONU
 19. YÜZ GERME
- F. GÖVDE REKONSTRÜKSİYONU**
1. ABDOMEN REKONSTRÜKSİYONU
 2. BASINÇ ÜLSERİ
 3. GÖĞÜS ARKA DUVAR REKONSTRÜKSİYONU
 4. GÖĞÜS ÖN DUVAR REKONSTRÜKSİYONU
 5. HİDRADENİTİS SUPPURATİVA
 6. HİPOSPADİAS
- 8. ELDE KİTLELER**
- 9. FLEKSÖR TENDON YARALANMALARI**
- 10. GANGLİON KİSTİ**
- 11. KARPAL TÜNEL SENDROMU**
- 12. KLİNODAKTİLİ**
- 13. KOMPARTMAN SENDROMU**
- 14. KONJENİTAL EL ANOMALİLERİ**
- 15. KONTRAKTÜR AÇILMASI**
- 16. PARMAK UCU YARALANMALARI**
- 17. PARMAK VE METAKARP KIRIKLARI**
- 18. PARMAKTA DOKU DEFEKTİ**
- 19. POLİDAKTİLİ**
- 20. REPLANTASYON**
- 21. SİNİR YARALANMALARI**
- 22. VASKÜLER MALFORMASYONLAR**

7. SPİNAL BÖLGE REKONSTRÜKSİYONU
8. UYLUK DEFEKTLERİ
- G. **KRANİYOFASYAL CERRAHİ**
 1. DUDAK ONARIMI
 2. HİPERTELORİZM
 3. KRANİUMA YAPIŞIK TÜMÖRLER
 4. KRANİYOFASYAL MİKROZOMİ
 5. KRANİYOSİNOSTOZ
 6. MİKROTİA
 7. ORTOGNATİK CERRAHİ
 8. YARIK DAMAK DUDAK
- H. **PROBLEMLİ YARA**
 1. BASINÇ ÜLSERLERİ
 2. DİABETİK AYAK ÜLSERLERİ
 3. HEMATOM SONRASI CİLT DEFEKTLERİ
 4. İNTRAMÜSKÜLER ENJEKSİYON SONRASI NEKROZ
 5. RADYASYONA SEKONDER GELİŞEN YARALAR VE RADYONEKROZLAR
 6. VENÖZ VE ARTERYEL SEBEPLİ YARALAR
- I. **SINIFLANAMAYAN**
- J. **YANIK VE KOMPLİKASYONLARI**

Windows İşletim Sisteminde Adlandırma ve Etiketleme ve Belge ekleme

Adlandırma

Sınıflama yaparken en son gidilecek klasöre gidildikten sonra fotoğraflar buraya yapıştırılıp isimlendirmeye geçildi. Tüm isimlendirmek istediğimiz fotoğrafları toplu olarak isimlendirmek için hepsi birden seçilip PC'de sol üstte bulunan ve “yeniden adlandırma” kısa yolu olan “F2” tuşundan faydalandık. Toplu olarak isimlendirme yapılırken hastanın adı soyadı, gerekli ise cinsiyeti ve yaşı, olduğu/olacağı ameliyat ya da hastalığının ismi ve tarihi eklendi.

Buraya istenirse bulmayı kolaylaştıracak kelime/kelimeler eklenebileceği öngörüldü. Örneğin daha sonra bilimsel veri olarak kullanmak istediğimiz bir fotoğraf grubuna “YAZI OLABİLİR” gibi bir ifade ekledik. Bir örnekle açıklayalım. **FOTOĞRAF ARŞİVİ→ ESTETİK→RİNOPLASTİ→ OYA AYTÜRK** klasörünü açtığımızda **Resim-3**'teki dosyamızı görebiliriz. Dosyadaki fotoğrafların sekizer sekizer isimlendirme yapıldığı ve yeniden adlandırırken 1'den 8'e kadar otomatik numaralandığı görülmektedir. Burada Windows 7 için bizi sınırlayan şey bir dosya isminde en çok 255 karakter kullanılabilmesidir³. Bu sayım yapılırken dosya yolu (her ne kadar görünmese de) hesaba katılır. Örneğin: **D:\FOTOĞRAFARŞİVİ\ESTETİK\RİNOPLASTİ\OYA AYTÜRK** dosya yolunda 48 karakter kullanılmış ve geriye kullanabileceğimiz (boşluklar dahil) 207 karakter kalmıştır.

OYA AYTÜRK dosyasında toplam 24 adet fotoğraf konuldu. Bunlardan 8 tanesinin adı “OYA AYTÜRK 25 YAŞ KADIN HASTA SEPTORİNO PREOP 10 HAZİRAN 2013” (1'den 8'e), 8 tanesinin adı “OYA AYTÜRK 25 YAŞ KADIN HASTA SEPTORİNO POSTOP 2. HAFTA ALÇIDAN SONRA” (1'den 8'e), 8 tanesinin adı “OYA AYTÜRK 25 YAŞ KADIN HASTA SEPTORİNO 3. AY POSTOP YENİ TEKNİKLE YAPILAN HASTA YAZI OLABİLİR” (1'den 8'e) idi (**Resim-3**).

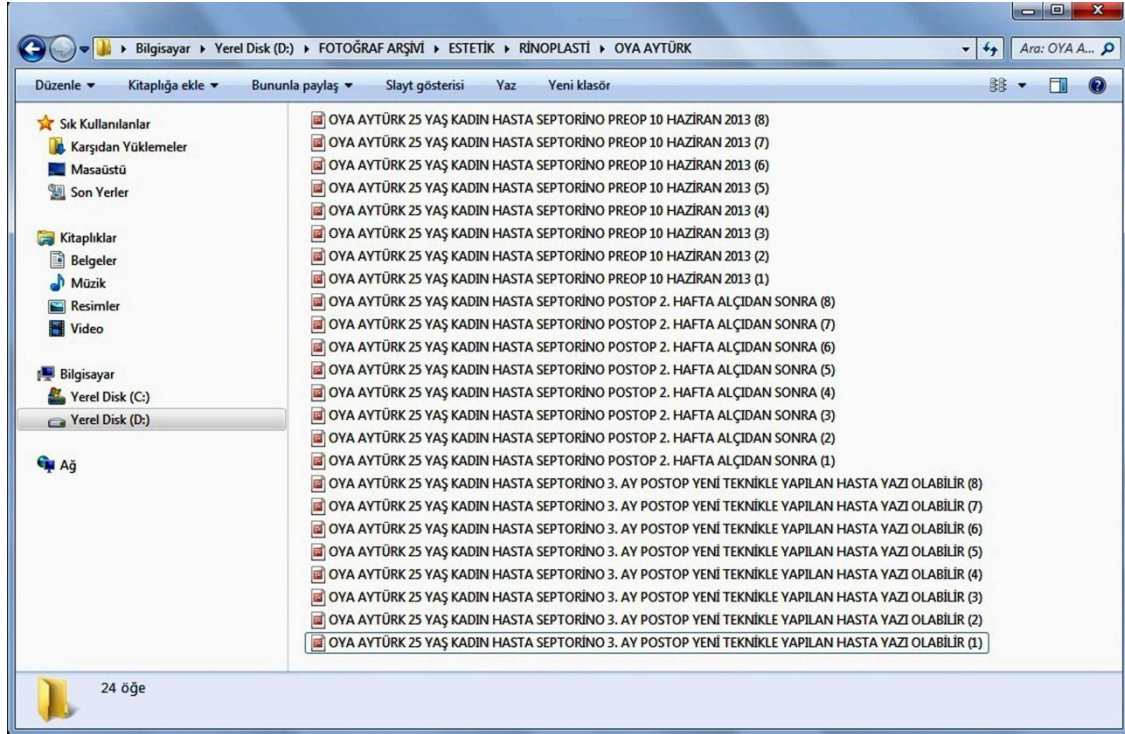
Bu isimlendirmeyi yapmak için Windows XP/7/8 için üretilmiş olan “Advanced Renamer” isimli programdan da faydalanmak mümkündür⁴.

Etiketleme

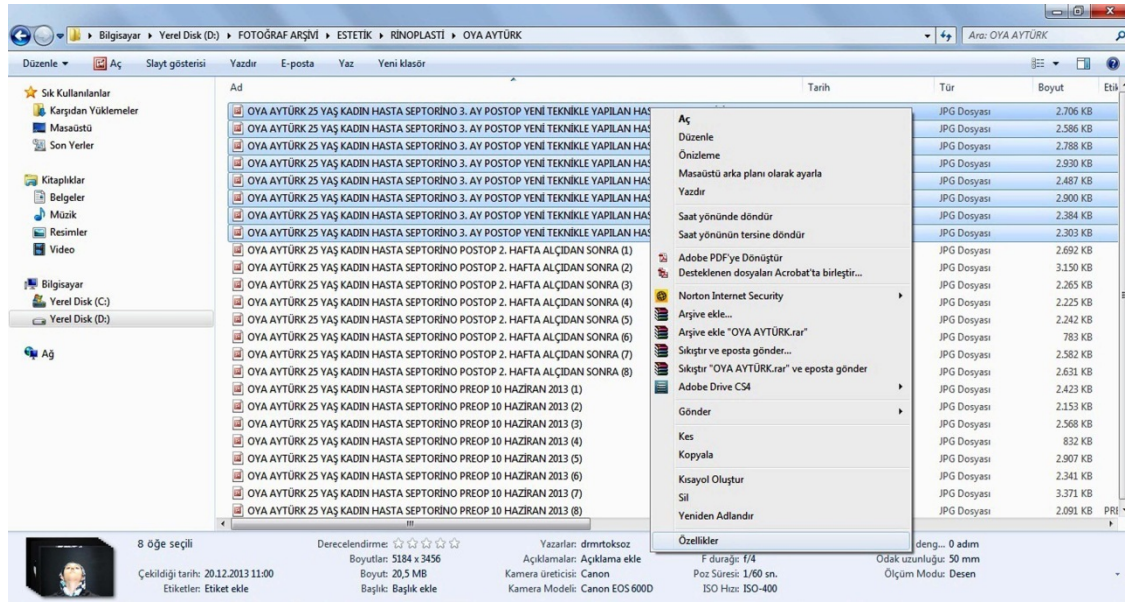
Windows 7 kullanılarak yapılabilecek bir diğer isimlendirme de dosyayı etiketlemektir⁵. Bu da toplu biçimde yapılabilir. Örneğin 1'den 8'e kadar giden “OYA AYTÜRK 25 YAŞ KADIN HASTA SEPTORİNO 3. AY POSTOP YENİ TEKNİKLE YAPILAN HASTA YAZI OLABİLİR” resimlerini (1'den 8'e) seçip üzerine sağ tıklayarak “Özellikler” seçilir (**Resim-4**). Açılan pencerede “Ayrıntılar” seçilir ve burada bulunan **etiket, konu ve açıklama** kısmına bilgiler sekiz fotoğrafa birden eklenebilir. Bu örnekte etiket kısmına “SADDLE NOSE”, konu kısmına “KOSTAL GREFT” açıklama kısmına ise “MÜKEMMELE YAKIN SONUÇ” gibi daha özel bilgiler yazılabilir (**Resim-5**). “Ayrıntılar” seçeneğini kullanmadan fotoğrafa (ya da fotoğraflara) bir kez tıklandıktan sonra resim bilgileri kısmından da etiket konu ve açıklama eklenebilir (**Resim-6**). Hatta burada açıklamanın üstündeki kısım 5 yıldızla derecelendirilebilir ve dereceye göre de arama yapılabilir⁶. Buraya kadar bahsedilenlerin hepsi open-source (herhangi bir ücreti olmayan) resim görüntüleme araçları ile kolayca yapılabilir.

Belge ekleme

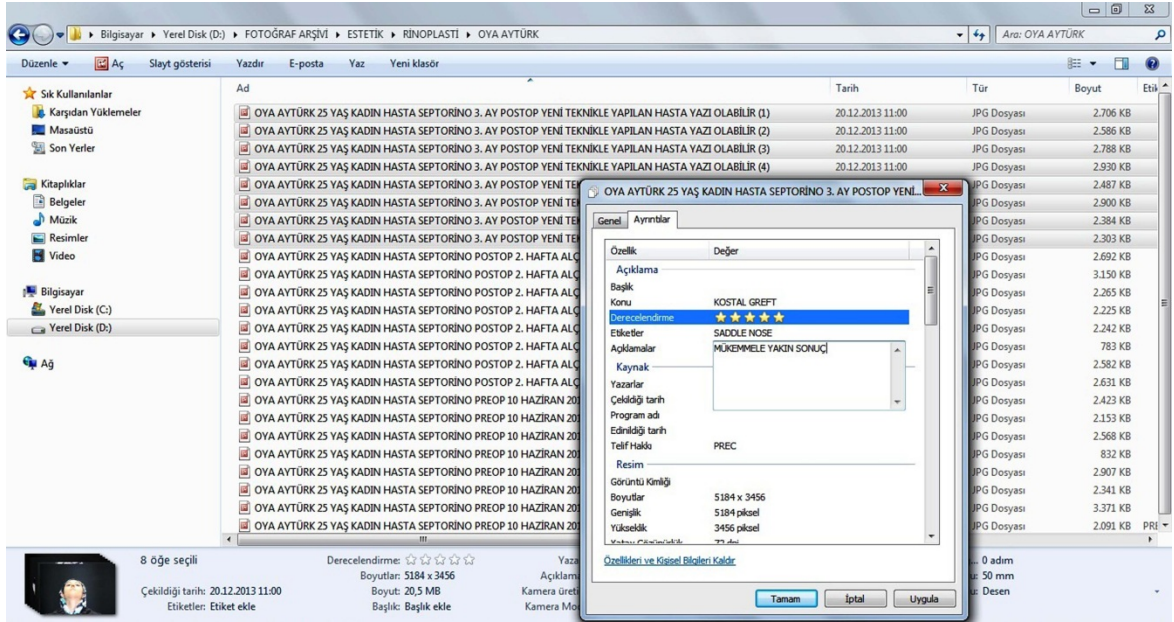
Bir diğer yöntemde dosya içine basit bir metin belgesi oluşturmak ve fotoğrafı isimlendirmek yerine tüm bilgileri buraya yazmak da olabilir. Biz bu örnekle devam ettik ve orijinal fotoğrafların olduğu klasöre “OYA AYTÜRK2” diyerek bu sınıflamayı da burada gösterdik. Buraya “fotoinfo” adında bir metin belgesi ekledik. Ayrıca bu dosyaların içine ameliyat notlarını **.txt, .doc, .rtf** ya da **.pdf** formatında kayıt edebilir, böylece hastane sistemi ya da ameliyat notuna kaydettiğimiz yere girip arama zorluğundan kurtulmuş oluruz (**Resim-7**). Ancak unutulmamalıdır ki .pdf dosyasının içeriği aranmamaktadır. Arama için diğer üç uzantılı dosyadan biri tercih edilmelidir. Ama içeriğin bulunması için en iyi, en garanti seçenek “Unicode Text” dosyasıdır. Ameliyat notlarına kolayca ulaşmanın bir yolu, her ne kadar mahremiyet kaygıları da olsa, e-posta adresine isim tarih ve diğer ayrıntılar ile kaydetmektir.

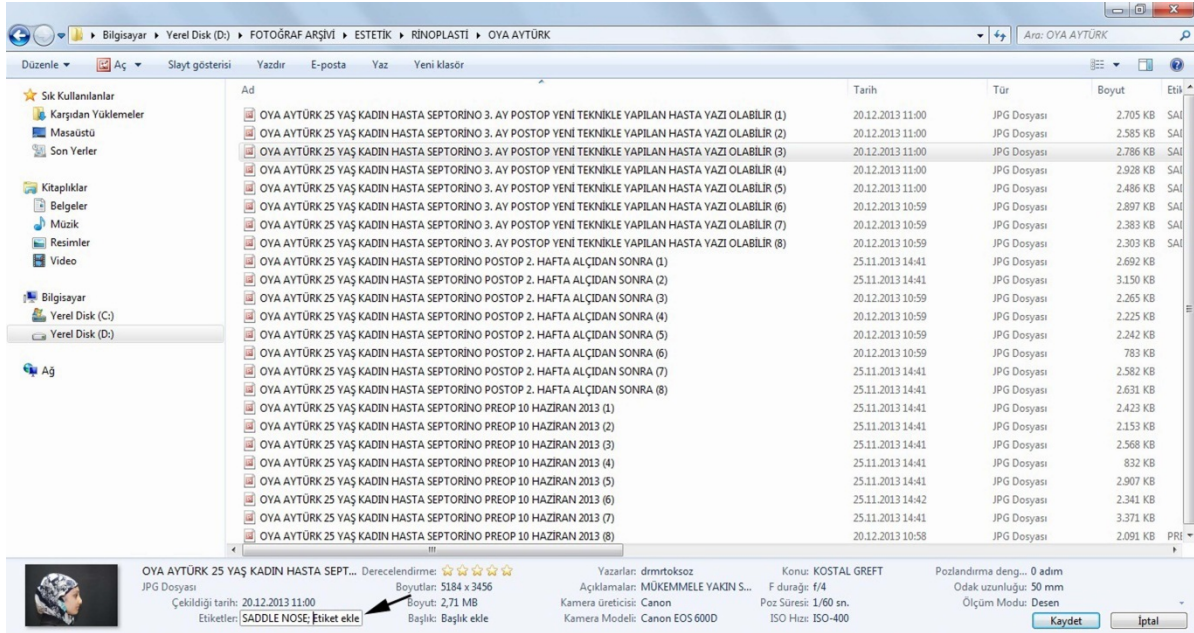
Resim 3: "OYA AYTÜRK" isimli hastaya ait resimleri gösteren klasör

Resim 4: Windows sisteminde Etiket, Konu ve Açıklama kısmına bilgi eklenmesi gösteriliyor

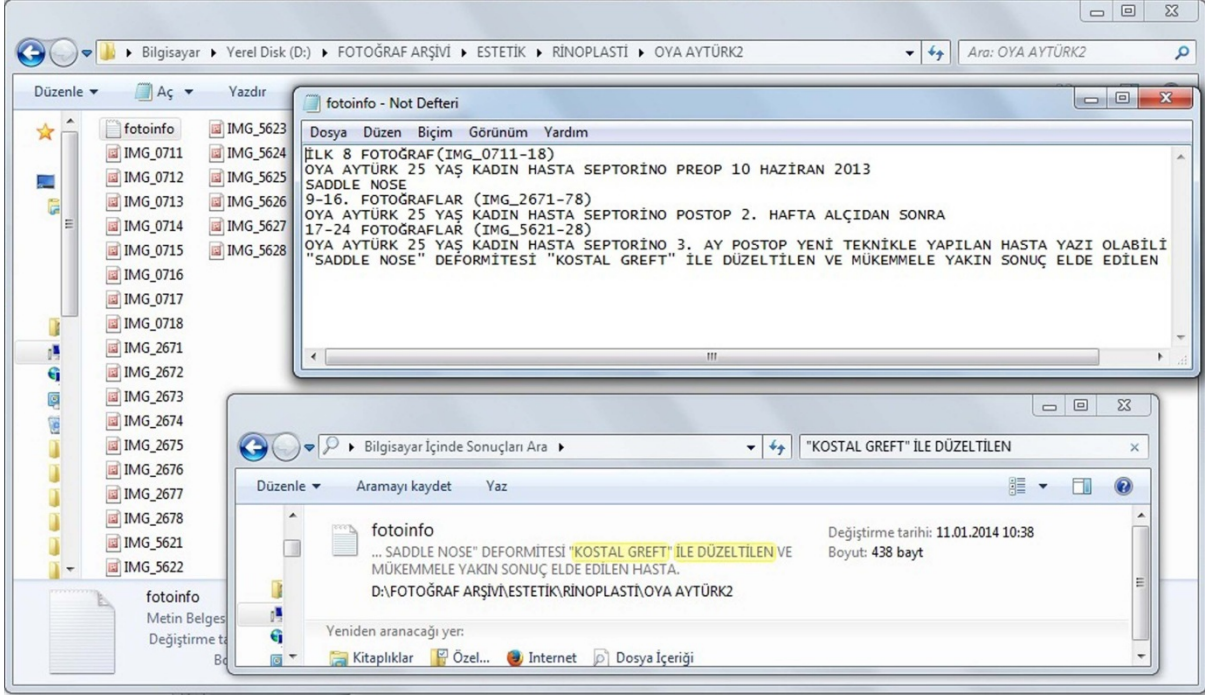
Resim 5: Windows sisteminde Etiket, Konu ve Açıklama kısmına bilgi eklenmesi gösteriliyor

Resim 6: Windows sisteminde Etiket, Konu ve Açıklama kısmına bilgi eklemenin kısa yolu gösteriliyor

Mac'te Adlandırma, Etiketleme ve Belge Ekleme

Mac OS X sisteminde bir grup fotoğrafı seçip yeniden adlandırma işlemini tek seferde yapılamaz. Windows'taki gibi toplu etiketleme ya da toplu konu, açıklama yazma işlemi Mac OS X'te yapılması mümkün değildir. Bunlar için program kullanmak gereklidir.

Resim 7: Bilgi notu içeren metin belgesinin eklenmesi gösteriliyor

Adlandırma

Toplu adlandırma yapabilmek için basit bir program yazıldı ve adına **isim-plast** denildi. Kullanım kolaylığı açısından sol tarafta hızlı kullanım sütununa eklendi. Tüm aşamaların rahatlıkla anlaşılması için örnek üzerinden anlatalım. Önce OYA AYTÜRK klasörünün içine girelim ve isimlendirmek istediğimiz ilk 8 adet fotoğrafı seçelim (**Resim-8**). Daha sonra sol kolona attığımız isim-plast isimli programa bir kez tıklayalım. Açılan sekmede kayıt yeri sorulacaktır (**Resim-9**). "FOTOĞRAF ARŞİVİ" klasörünü seçip "continue" seçeneği ile devam edelim (Burada dikkat edilecek husus aynı klasöre kaydetmemektir). Burada yeniden adlandırma yapacağımız pencere açılınca "new name" tıklanarak boşluğa "OYA AYTÜRK 25 YAŞ KADIN HASTA PREOP 10 HAZİRAN 2013" yazalım (**Resim-10**). Tekrar "continue" tuşuna basınca istediğimiz dosyalar ana klasör olan "FOTOĞRAF ARŞİVİ" klasöründe görünecektir (**Resim-11**). Buradan resimler kesilerek alınıp yeni yerine yapıştırılabilir.

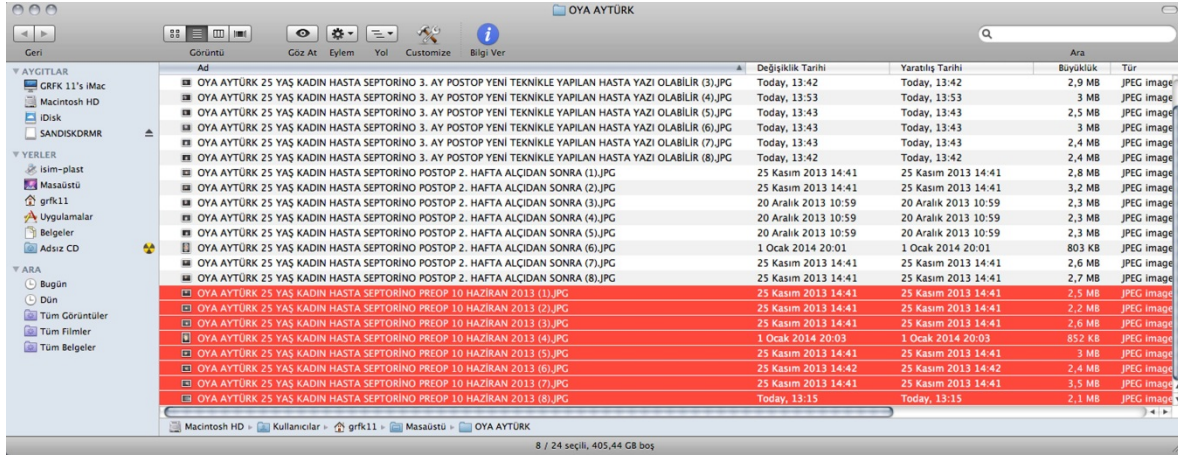
Etiketleme

Mac sisteminde etiketleme yapmak mümkündür ancak tek tek her fotoğrafa etiket verilebilir⁷. Bunun için fareye sağ tıklayıp "bilgi ver" kısmı açılır (**Resim-12**). Açılan dikey karttaki **spotlight** açıklamaları kısmına arayınca bulabileceğimiz "SADDLE NOSE, KOSTAL GREFT, MÜKEMMELE YAKIN SONUÇ" gibi ifadeler yazılabilir (**Resim-13**). Ancak bu işlem bir zaman alıcıdır. Ayrıca spotlight açıklaması dosyalar üzerine yazmamakta, uygulamanın bilgisayarda bulunan kendi veri tabanı bulunmaktadır. Dosyaları başka bilgisayarlarda bulmak sorun yaratacaktır (Örneğin PC'de).

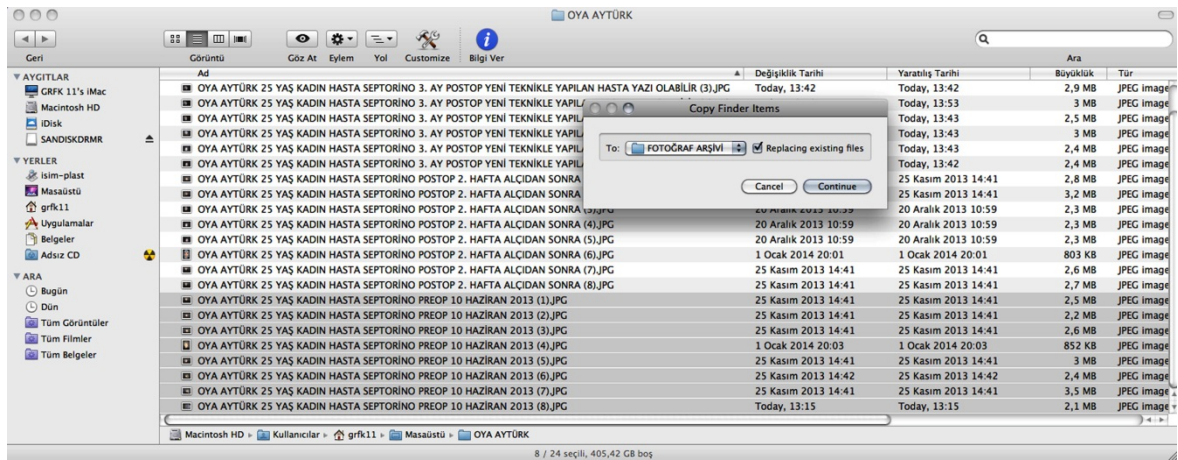
Belge ekleme

Mac sisteminde dosya içine basit bir metin belgesi oluşturmak ve fotoğrafı isimlendirmek yerine tüm bilgileri buraya yazmak bir seçenektir. Metin belgesi yerine Word dosyası da kullanılabilir. Biz burada "fotoinfo" adında bir dosya oluşturduk ve gerekli bilgileri buraya not ettik. Ayrıca bu dosyayı **odt**, **.doc**, **.rtf** ya da **.pdf** formatında kayıt edebilir, içine ameliyat notlarını da

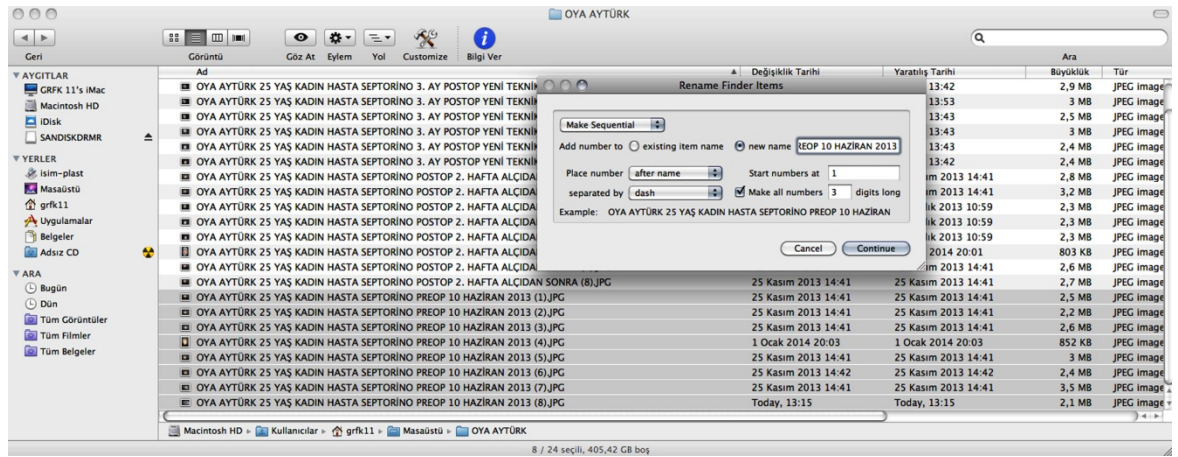
yapıştırabiliriz. Böylece hastane sistemi ya da ameliyat notuna kaydettiğimiz yere girip arama zorluğundan kurtulmuş oluruz. Ancak daha önce belirttiğimiz gibi pdf dosyasının içeriği aranmamaktadır. Arama için diğer üç uzantılı dosyadan biri tercih edilmelidir. Kullanılabilecek tüm işletim sistemlerinin desteklemesi ve içerisinden rahatça veri okuyabilmesi dolayısı ile **.txt** uzantılı dosyayı seçmenizi tavsiye ederiz.

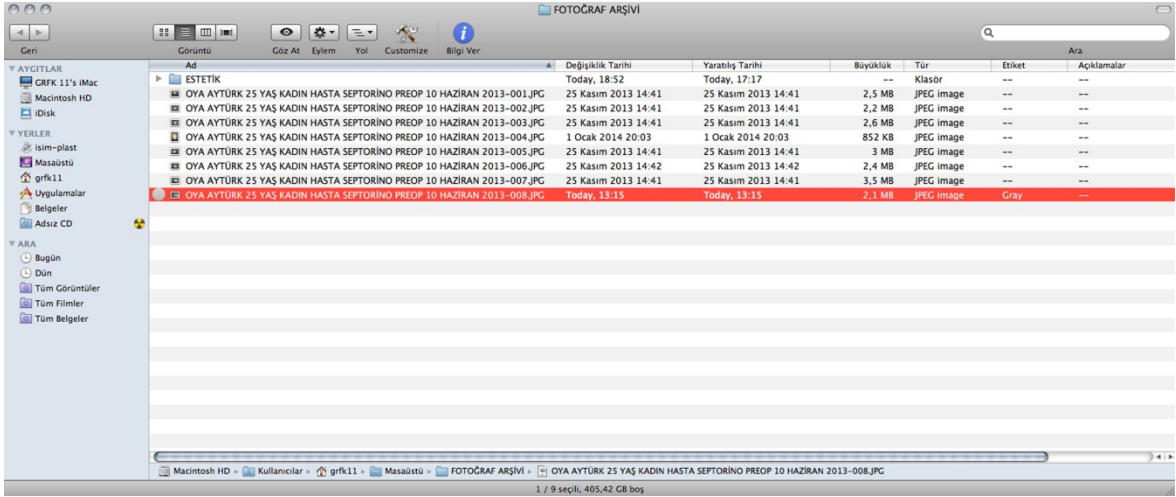
Resim 8: Mac sisteminde 8 adet dosyanın çekilmesi

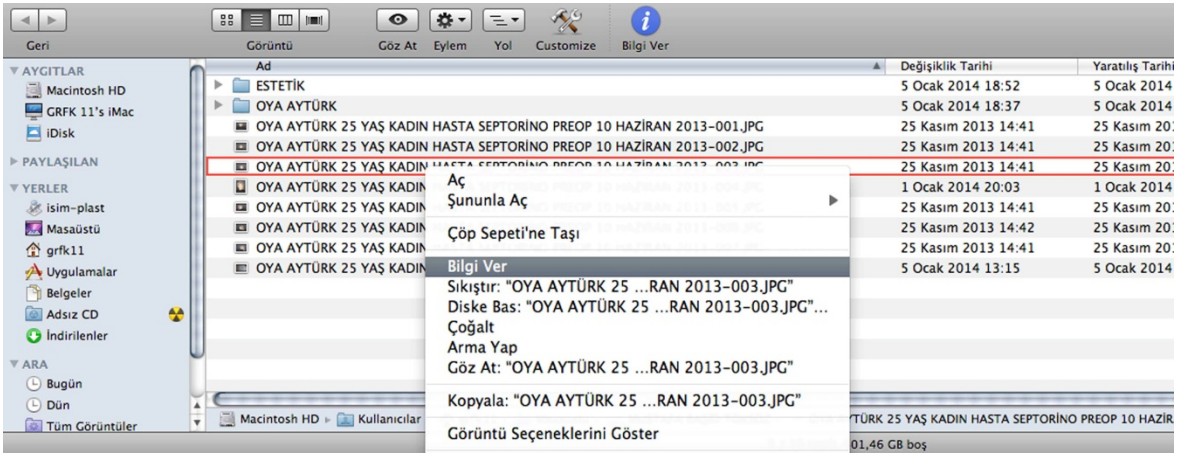
Resim-9: Mac sisteminde isim-plast ile isimlendirilen fotoğrafların kaydedilmesi

Resim-10: Mac sisteminde isim-plast ile isimlendirilen fotoğrafların kaydedilmesi

Resim 11: Mac sisteminde isim-plast ile isimlendirilen fotoğrafların kaydedilmesi

Resim 12: Mac sisteminde spotlight açıklamaları kısmına etiket ekleme

Resim 13: Mac sisteminde spotlight açıklamaları kısmına etiket ekleme

Bulgular

Windows sisteminde fotoğraf arama:

Windows 7 Home Edition işletim sistemini kullandığımızda "OYA AYTÜRK" klasörüne girip boşluğa fare ile sağ tıklayıp → **Sıralama ölçütü** → **Diğer** yolağını takip ettik. Diğer sekmesine tıkladığında çıkan pencereden "Ad", "Tarih", "Tür", "Boyut", "Değiştirilme Tarihi" ölçütlerinin yanında "Çekildiği Tarih", "ISO hızı", "Öge Türü", "Poz Süresi" ölçütleri gibi diğer sıralama ölçütleri de eklenebilir ve bu ölçütlere göre de sıralama yapılabildiğini gördük. Ölçütlerin hepsi burada sayılamayacak kadar çoktur (296 adet ölçüt vardır) (Resim-14).

Yine başka bir arama yöntemi de sağ üst arama sekmesine ayrıntı yazmaktır. Örneğin hastanın fotoğrafının 20.12.2013'te çekildiğini hatırlıyorsunuz ve bu tarihte çektiğiniz fotoğrafları görmek istiyorsunuz⁸. Sağ üst sekmeye "çekildiğitarih:" yazıp oradan da **20.12.2013** seçtiğinizde tüm fotoğraflar çağrılacaktır (Resim-15). Aynı şekilde fotoğraf sıralamasında kullandığımız tüm ölçütleri harfleri küçük ve kelimeleri birleşik yazarak kullanabiliriz. Örneğin "isohızı:400", "odakuzunluğu:50", "oluşturmatarihi:", "değiştirmetarihi:", "flaşmodu:", "boyut:<2,5 mb" gibi örnekler çoğaltılabilir.

Sistematik bir şekilde sınıfladığımızdan ilgili klasöre girip bulabileceğimiz gibi arama yaptırarak da bulabiliriz. Bunu şöyle izah edebiliriz. Şimdi bu 3 sistemde nasıl arama yapabileceğimizi anlatalım.

Adlandırma yaptıktan sonra arama

Bilgisayarın herhangi bir yerinde, "Bilgisayarım" "D" ya da "FOTOĞRAF ARŞİVİ" isminin verdiği klasörü açıp (Windows 7) sağ üstteki arama sekmesine "OYA AYTÜRK" ya da "25 YAŞ" ya da "YAZI OLABİLİR" yazdığımızda bu hastanın resimlerine kolaylıkla erişebildiğimizi gördük (Resim 16-18).

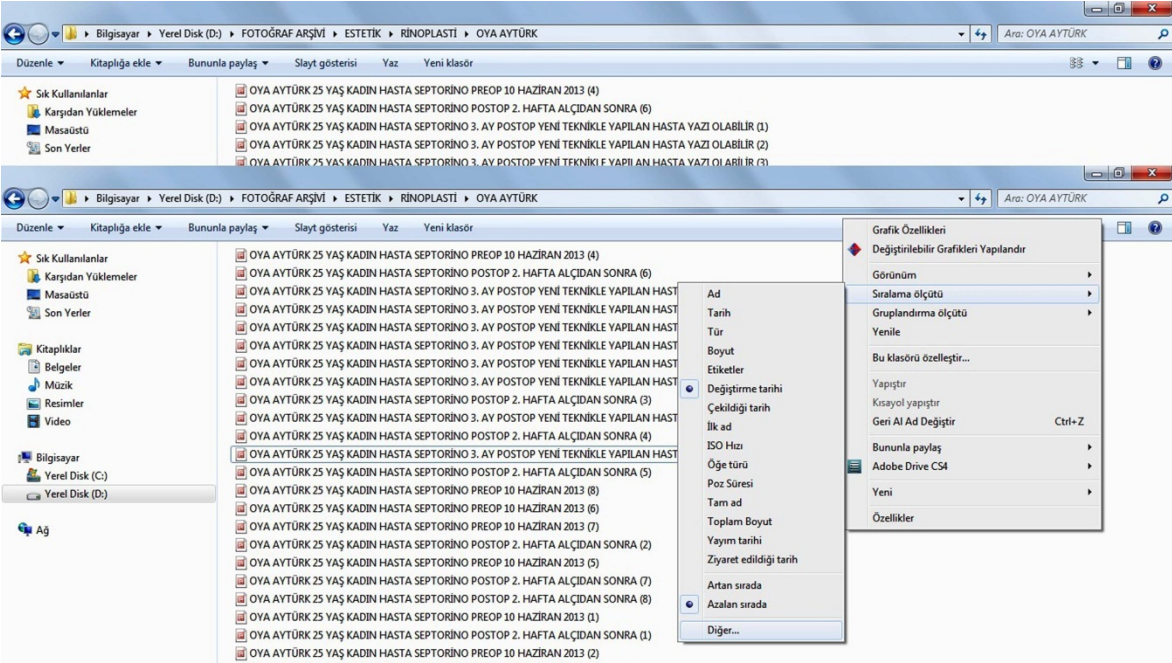
Etiketleme yaptıktan sonra arama

Şimdi de bu etiket konu ve açıklamalardan nasıl arama yapılabileceğine bakalım. Resim-19'da görüldüğü üzere, "Bilgisayarım", "D" ya da "FOTOĞRAF ARŞİVİ" ismini verdiğimiz dosyayı açıp sağ üst sekmeye resmin etiketi olan "SADDLE NOSE" yazdığımızda bu fotoğrafı hızlıca bulabiliriz. Konu başlığı olan "KOSTAL GREFT" ve "MÜKEMMELE YAKIN SONUÇ" kısımlarını yine aynı sağ üst arama sekmesine yazarak bulabiliriz. Üç ayrı yere bilgi girilebilir (etiket, konu, açıklama). İlk hangisini kullanalım diye düşündüğümüzde Etiketler kısmının PC hafızasında yer alması ve örneğin "SA" diye yazmaya başladığınızda hemen "SADDLE NOSE" etiketini hızlıca çağırıldığından kullanımı en kolay olan demek mümkün. Kelimeleri yeniden ve baştan sona yazmayı gerektirmediği için etiket kısmını kullanmak zaman açısından faydalı olabilir^{7,8}. Çünkü etiketleme bir kategori sistemidir.

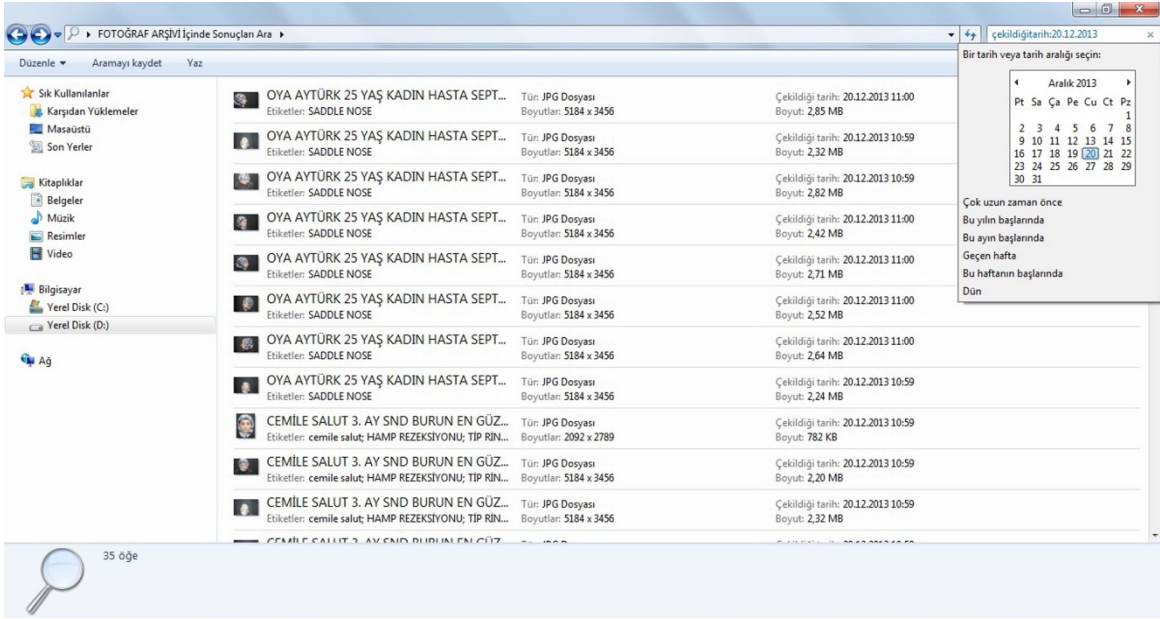
Resim-20' de ise tarih aralığının yanına bir virgül ve bir boşluktan sonra diğer arama başlıkları olan "SEPTORİNO", "SADDLE NOSE", "MÜKEMMELE YAKIN SONUÇ" filtreleri de eklenerek arama yapılabilir. Resim-20'teki örnekte etiketleme işlemi adlandırma işleminden sonra yapılmıştır. Hiç adlandırma yapılmadık fotoğrafların orijinal isimleriyle etiketlenebileceği unutulmamalıdır.

Belge eklendikten sonra arama

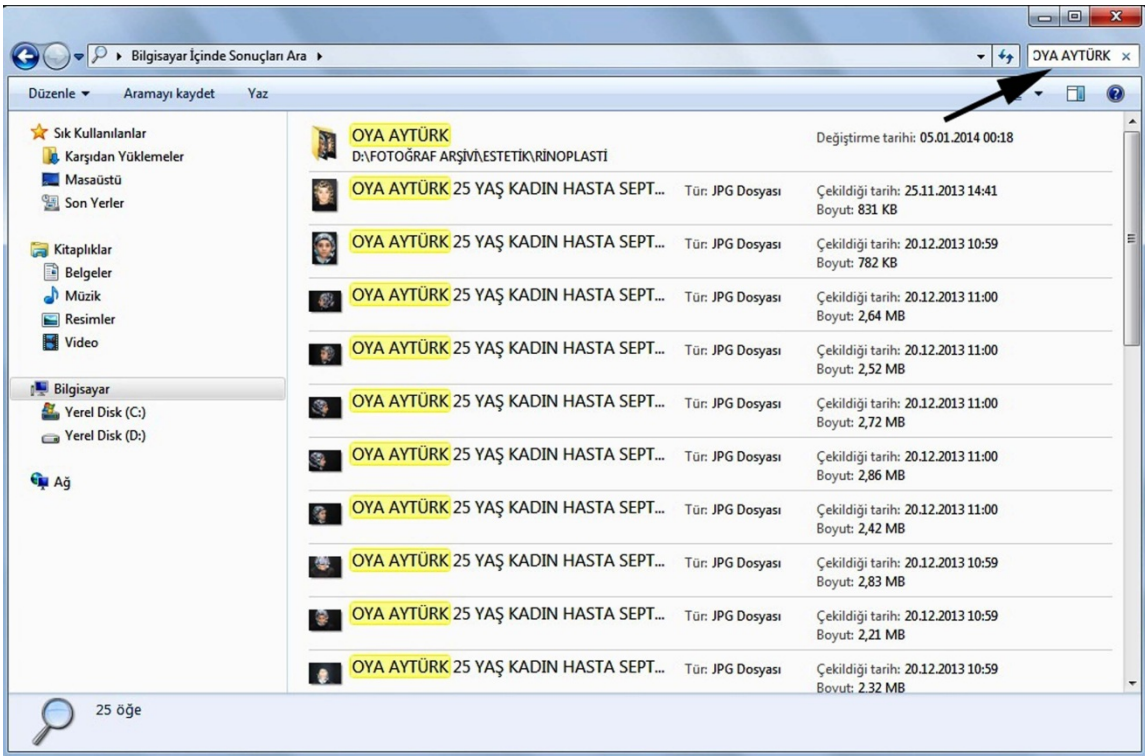
Burada da yine sağ üst arama sekmesine "KOSTAL GREFT İLE DÜZELTİLEN" ibaresini yazdığımızda ve "fotoinfo" adını verdiğimiz dosyanın en üstte çıktığını görülecektir (Resim 7,21). Bu dosyanın Resim-21'de fokunun gösterdiği gibi bize "D:\FOTOĞRAF ARŞİVİ\ESTETİK\RİNOPLASTİ\OYA AYTÜRK2" yolunu gösterdi. Daha kısa olarak bu metin belgesine sağ tıklayıp "Dosya konumunu aç" dedığımız zaman da hızlıca bu dosyaya ulaşabiliriz.

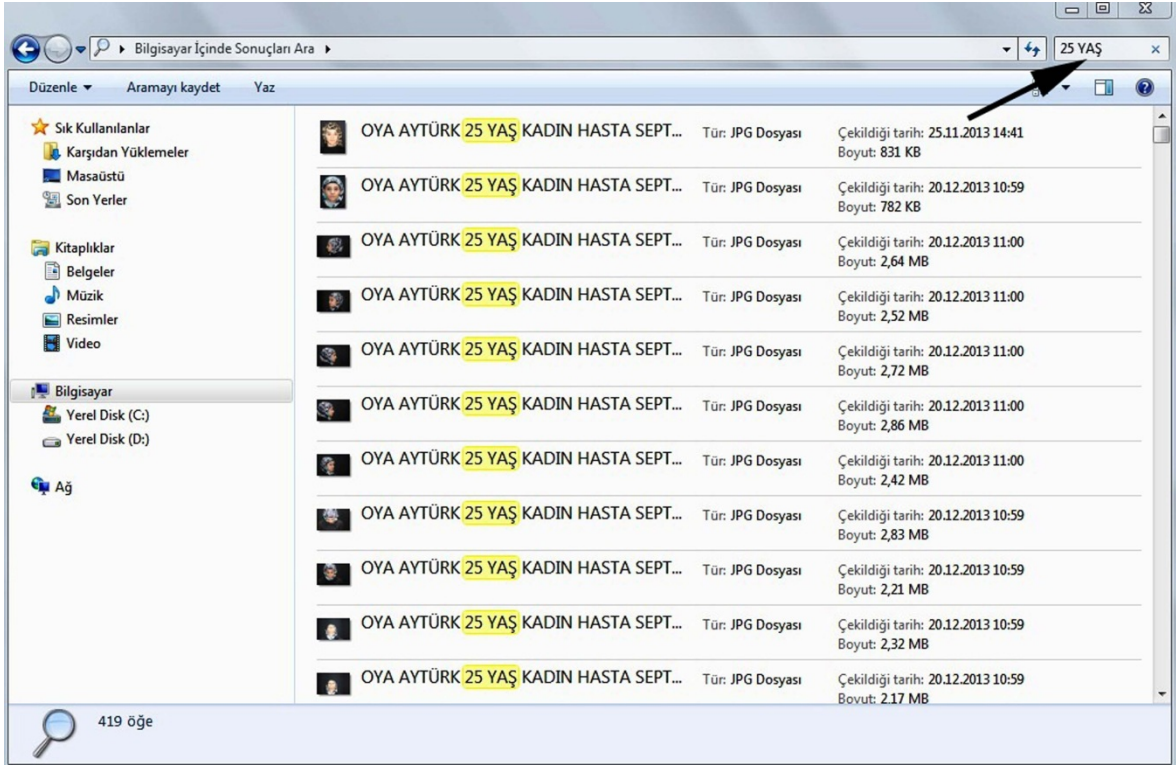
Resim 14: Windows sisteminde sıralama ölçütlerinin pratik kullanımı

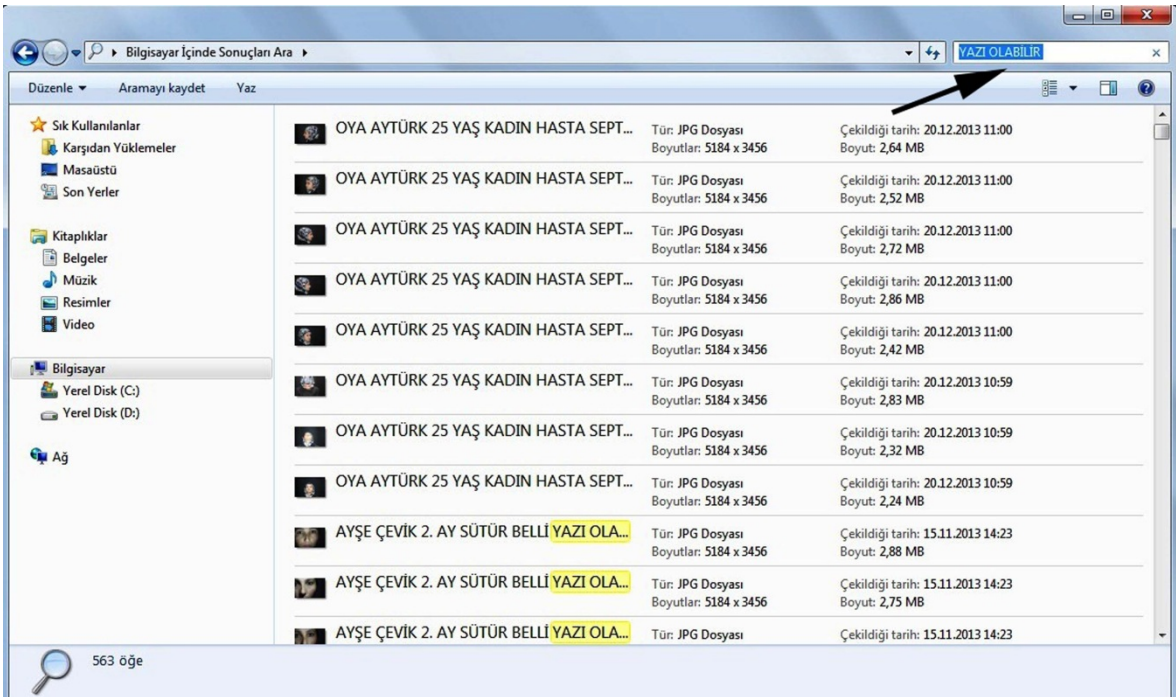
Resim 15: Fotoğrafın çekildiği tarih ile aramanın nasıl yapılacağı gösteriliyor

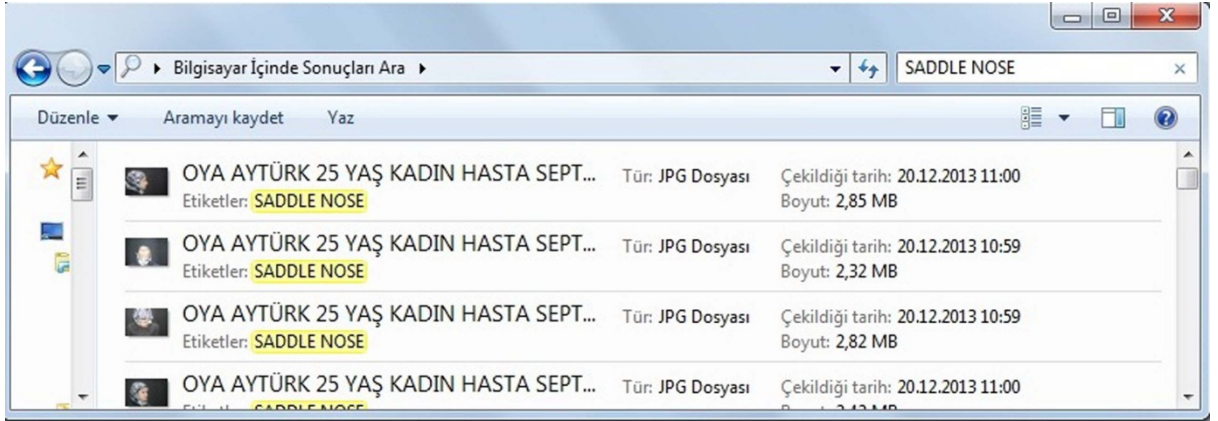
Resim 16: Windows sisteminde sağ üst sekmeye yazılanlar ve arama sonuçları gösteriliyor

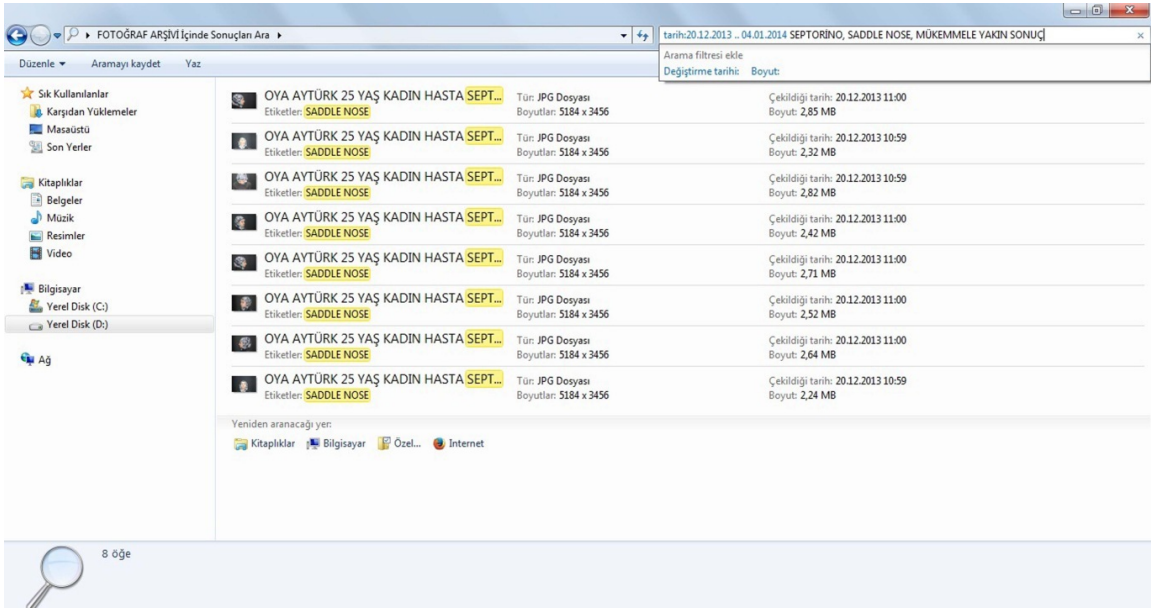
Resim 17: Windows sisteminde sağ üst sekmeye yazılanlar ve arama sonuçları gösteriliyor

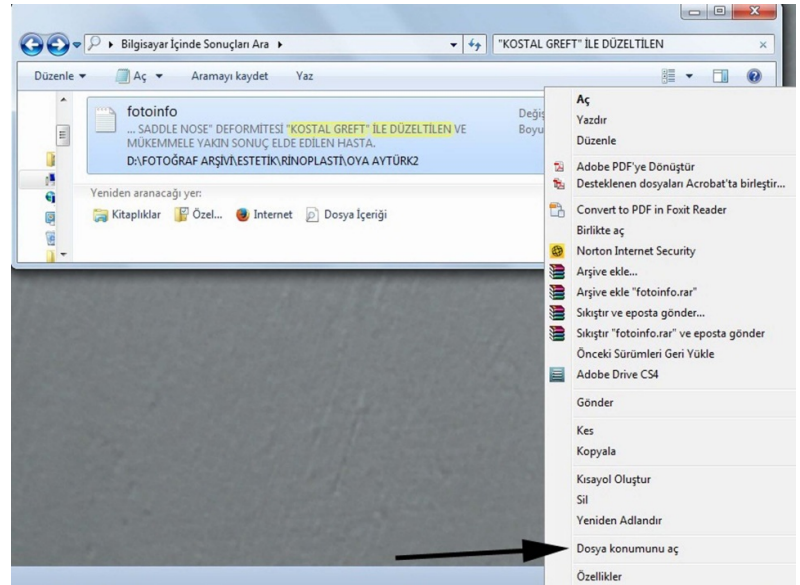
Resim 18: Windows sisteminde sağ üst sekmeye yazılanlar ve arama sonuçları gösteriliyor

Resim 19: Windows sisteminde fotoğraf etiketi üzerinden aramanın yapılması

Resim 20: Windows sisteminde alana daraltıcı filtreleri kullanarak arama yapma

Resim 21: Metin belgesini bulduktan sonra içerik klasörünün kısa yoldan açılması

Mac sisteminde fotoğraf arama

Mac sisteminde masaüstünde sağ üstte bulunan büyüteç simgesine tıklanarak (**spotlight araması**) arama yapılabilir⁹. “OYA AYTÜRK” dosyasına girip boşluğa fare ile sağ tıklayıp → Şuna göre düzenle denildikten sonra “Ad, Değişiklik tarihi, Yaratılış tarihi, Büyüklük, Tür, Etiket” seçeneklerine ulaşılabilir ve bunlara göre düzenlenebilir.

Sistematik bir şekilde sınıfladığımızdan ilgili klasöre girip bulabileceğimiz gibi arama yaptırarak da bulabiliriz. Bunu şöyle izah edebiliriz. Şimdi bu 3 sistemde nasıl arama yapabileceğimizi anlatalım.

Adlandırma yaptıktan sonra arama

Mac sisteminde masaüstünde sağ üstte bulunan büyüteç simgesine tıklanarak aramak istediğimiz şeyi örneğin “OYA AYTÜRK” ya da “25 YAŞ” ya da “YAZI OLABİLİR” yazalım ve arayalım. Hepsini ve “**fotoinfo**” dosyasını bulduğumuzu göreceksiniz⁹.

Etiketleme yaptıktan sonra arama

Mac sisteminde spotlight açıklamalarına daha önceden girdiğimiz bilgileri aynı şekilde masaüstündeki sağ üst arama sekmesinden arayabiliriz¹⁰.

Şimdi de bu etiket konu ve açıklamalardan nasıl arama yapılabileceğine bakalım. Windows sisteminden farklı olarak Mac sisteminde herhangi bir yerde ad ya da etiket dosyanın sağ üstündeki arama sekmesinden yapılabilir. Yani “FOTOĞRAF ARŞİVİ” ismini verdiğimiz bölümü açmamız gerekmez.

Belge eklendikten sonra arama

Mac sisteminde belge ekledikten sonra arama yapmak için sağ üst arama sekmesine “**KOSTAL GREFT İLE DÜZELTİLEN**” ibaresini yazıldığında “**fotoinfo**” adını verdiğimiz dosyanın en üstte çıktığını görülür. Buraya sağ tıklayıp “**İçeren klasörü aç**” komutu verildiğinde hızlıca bu dosyaya ulaşılabilir.

Mac İşletim sisteminde Akıllı Klasör Sistemi

Mac sisteminin bize sağladığı kolaylıklardan birisi akıllı klasör sistemidir¹¹. Akıllı klasörler aslında sanal klasörlerdir. İstedığımız kriterler sahip dosyaları bilgisayar içinde arar ve kısa yollarını bu klasör içinde otomatik olarak toplar. Bir başka ifadeyle içinde dosyaların kendisini değil yansımalarını gösterir. Bu arama açısından büyük kolaylık sağlamaktadır. Örneğin yukarıdan “**finder**” yazısının yanındaki dosya sekmesinden yeni akıllı klasöre tıklayarak yeni bir akıllı klasör oluşturulur. Arama sekmesine örneğin “**25 YAŞ**” yazıp “**kaydet**” komutu verelim. Buradan kaydetmek istediğimiz yeri seçip klasörün ismini 25 YAŞ olarak belirleyelim ve kaydedelim. Bundan sonra artık bu klasöre girdiğimiz zaman içinde 25 YAŞ ibaresi geçen tüm fotoğraflar ve metin dosyaları bu klasörün içinde toplanacak bu ibareyi içeren yeni bir ekleme olduğunda da otomatik olarak bu klasör altına ekleyecektir. Daha ayrıntılı bilgi <http://www.sihirlielma.com/2011/07/14/smart-folder-akilli-klasor/> bağlantısından elde edilebilir.

Mac sisteminde Iphoto programı

Iphoto Mac sisteminde yer alan fotoğraf düzenleme ve arşiv programıdır¹². Bu program ile fotoğraflarımızı gruplandırabilir, düzenleyebilir ve saklayabiliriz. Daha ayrıntılı bilgi <http://www.apple.com/mac/iphoto/> bağlantısından elde edilebilir.

Tartışma

Derecelendirme ve Filtreleme

Windows sisteminde olduğu gibi bir derecelendirme Mac OS X'te bulunamadı. Windows sisteminde olduğu gibi dosyanın sağ üstünde bulunan arama sekmesine birden fazla filtre konup arama yapılabilirken Mac'in kendi sisteminde filtreleme yapılmazken bu belli programlarla mümkündür.

Türkçe karakter kullanımının zorlukları

Bilindiği gibi kullandığımız bütün sistemleri veri kodları ve kullanıcı alfabesi öncelikle İngilizce alfabeyle göre yapılmış, sonra diğer dillere adapte edilmiştir. Bu yüzden bu fotoğrafları kopyalarken, arşivlerken, sıkıştırırken ve yeniden çağırırken **verinin kaybolmaması adına Türkçe karakter kullanmamak daha güvenli ve daha doğru bir yoldur**. Bu anlamda fotoğrafların adlarını değiştirme yerine dosya içine metin belgesi eklemek daha akıllıca olabilir.

Hiç adlandırma yapılmadan fotoğrafların orijinal isimleriyle etiketlenebileceği unutulmamalıdır. Bunun sakıncası da aynı isimle alınan örneğin farklı zamanlarda aynı ismi almış “**IMG_1525**” gibi iki fotoğrafın karışma ihtimalidir. Bu en çok farklı makineler ile çekilen fotoğraflar tek bir sisteme atıldığında olur. Çünkü şahsi SLR profesyonel makinanız (ayara tercihlerine bağlı olarak) hep yeni bir numara vererek fotoğraf çekecektir.

Mac-Windows uyumu

Windows 7'de oluşturulan etiketli konulu ve açıklamalı fotoğraflarının Mac OS X sisteminde okunmasında zaman zaman sorunlarla karşılaşmıştır. **Bu uyumun en iyi sağlanacağı yöntem Türkçe karakterlerin kullanılmadığı. rtf ya da .doc ya da .docx formatında belgeleri klasöre eklemektir**. Çünkü her iki sistem de her türlü dijital fotoğraf makinesi ve tarayıcıya uyumludur.

Iphoto ve Spotlight

Mac sisteminde özellikle bu sisteme alışık kullanıcıların rahatça kullandıkları “**spotlight**” araması ve “**Iphoto**” programı mevcuttur. Spotlight kullanışı ve basit aramalara izin verirken Iphoto Mac kullanıcıları için vazgeçilmez bir yardımcı programıdır.

Profesyonel yazılımlar

Profesyonel yazılımlar daha çok profesyonel kullanıcılar içindir ve çoğu zaman kullanıcı dostu değildir. Ama unutulmamalıdır ki bu sistemler daha ayrıntılı ve sistemli kategorizasyonlar yapabilmekte aynı zamanda etkili arama seçenekleri sunmaktadır.

Windows için bunlardan bazıları: **Bulk Rename Utility**, **File Renamer Basic**, **renamer**, **Free File Renamer**¹³⁻¹⁶.

Mac sisteminde Adlandırma için “**Rename**”, “**Batch File Rename**”, “**Quick File Renamer Lite**”, “**A Better Finder Rename**”, “**Free File Renamer**” ve arama için “**Total Finder**” isimli ücretli programlar da kullanılabilir.¹⁶⁻¹⁹

Hastane Sistemlerinde Fotoğraf Tasnifi

Sınıflandırma ve tasnif için farklı merkezlerde çeşitli yazılımlar da kullanılmaktadır. Örneğin Mayo Clinic'te (Rochester MN, USA) **QREADS** isminde yazılım kullanılmaktadır²¹. Bu kliniğe ait iki büyük binada 9 fotoğrafçı hizmet etmektedir. Sınıflama için sisteme “**Hasta ismi**”, “**Dosya No**”, “**Bölüm**”, “**Doktor Adı**”, “**Tarih**” ve bunların yanında Fotoğraf formunda yazan girdiler girilmektedir. Forma doktorun yazdıkları da işlenmektedir. Ay-

rica hastanın tanısının yanına girilebilecek **681** adet kelime bulundurmaktadır. Fotoğraf bilgisini bir kez girdikten sonra oraya çok sayıda kadar fotoğraf atılabilmektedir. Arama yaparken: **“Anatomik Bölge”, “Tanı”, “Bölüm”, “Tedavi”, “Doktor İsmi”, “Tarih”** gibi girdiler kullanılmaktadır. Fotoğraf binlerce anahar sözcükten faydalanarak etiketlenmektedir. Pek çok ülkede Radyolojik resimlerin de kaydedildiği **“TouchChart”** programı kullanılmaktadır²¹⁻²².

Depolama ve Veri Güvenliği:

Tüm bu fotoğrafların güvenli bir yerde saklanması ve yedeklenmesi de önemli bir konudur. Birçok e-posta sağlayıcı ya da diğer ticari şirketler **bulut hizmeti** verseler de bunu kullanmak hasta mahremiyeti ve güvenlik gereklileri ile sakıncalıdır. Bunun sorununu çözmek için en az 2 TB büyüklüğünde ve otomatik güncelleme yapan (**mümkünse farklı bina ya da odalarda bulunan**) iki ayrı harddiskte saklanmalıdır. **En güvenli ve uzun ömürlü** saklama yöntemi küçük disksiz USB belleklere kopyalanarak çelik kasada saklamak olabilir.

Özetle anlatılan basit yöntemleri her kullanıcı kendisine uygun bir şekilde uygulayabilir ve kolay bulabileceği şekilde sınıflama yapabilir. Bu yöntemin en avantajlı tarafı özgür ve özgün olmasıdır. Örneğin genel dosyaya bir dosya daha eklenebileceği gibi istenirse aynı dosyanın içinde iki dosya tutulabilir. Örneğin **“ESTETİK”** klasöründeki **“MASTOPEKSİ”** klasörünün yanına **“ÖGMENTASYON MASTOPEKSİ”** diye ikinci bir dosya eklenebilir ya da **“MASTOPEKSİ”** dosyasının içine girilip izole **“MASTOPEKSİ”** ve **“ÖGMENTASYON MASTOPEKSİ”** isimli iki ayrı dosya oluşturulabilir. Sunulan yöntemin özellikle yeni bir sisteme geçmek isteyen hekimlere ve yeni mezun hekimlere kolaylık sağlayacağını düşünüyoruz. Sadece Plastik cerrahlar için değil çokça fotoğraf kullanan, Histoloji-Embryoloji, Patoloji ve Ortopedi gibi diğer branşlar ve farklı meslek grupları için de faydalı olabileceğini umuyoruz.

Kaynakça ve Notlar

1. Lesavoy, MA Geffen, D . Fan, KL Digital Photography in the Modern Plastic Surgery Practice: 35 Years of Photography Management Using the Lesavoy Enumeration System Plast Rec Surg (2012) 923e-924e
2. Keskin M, Uysal A. Dijital Görüntülemenin Plastik Cerrahide Kullanımı,Türk Plast Cer Derg (2000) 3:8 Sf.180-185
3. <http://windows.microsoft.com/en-us/windows/file-names-extensions-faq#1TC=windows-7>
4. <http://www.advancedrenamer.com>
5. <http://windows.microsoft.com/en-us/windows-vista/add-tags-or-other-properties-to-a-file>
6. <http://windows.microsoft.com/en-gb/windows/tag-pictures-easier-find#1TC=windows-7>
7. <http://support.apple.com/kb/HT5839>
8. <http://windows.microsoft.com/en-us/windows7/advanced-tips-for-searching-in-windows>

9. <http://support.apple.com/kb/ht2350>
10. <http://support.apple.com/kb/ht2531>
11. <http://support.apple.com/kb/PH4158>
12. <http://support.apple.com/kb/TS1528>
13. http://www.bulkrenameutility.co.uk/Main_Intro.php
14. <http://www.techsupportalert.com/best-free-rename-utility.htm>
15. <http://renamer.en.softonic.com/>
16. <http://sourceforge.net/projects/freefilerenamer/>
17. http://download.cnet.com/Batch-File-Rename/3000-2248_4-10904661.html
18. <https://itunes.apple.com/us/app/quick-file-renamer-lite/id420116929?mt=12>
19. <http://www.publicspace.net/ABetterFinderRename/>
20. <http://www.health.state.mn.us/e-health/submit/mohr07.pdf>
21. <http://www.linkedin.com/company/aquarius-imaging-llc/touchchart-digital-charting-system-135290/product>
22. <http://www.aquariusimaging.net/products/touchchart.htm>

Ek Dosyalar

Ek-1: isim-plast isimli program

Not

Kişi isimleri ve ameliyatları uydurmazdır. Gerçek kişi izimleri kullanılmamıştır. Resimlerde küçük olarak görülen hastadan yayınlanması için fotoğraf onam belgesi alınmıştır.

Sorumlu Yazar:

Mustafa Raşid Toksöz

Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Kliniği

email: drmrtsoksoz@gmail.com

Geliş Tarihi:7 Eylül 2015

Kabul Edildiği Tarih:31 Ekim 2015

Çıkar Çatışması

Hiç bir yazarın açıklayacağı finansal ilişkisi veya beyanı yoktur.